

ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ประเด็นเศรษฐกิจ

ประเด็นการพัฒนา ปฏิรูปการศึกษา

เป็นเรื่องที่ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญ และพยายามแก้ไขปัญหาในหลาย ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีงบประมาณและลงทุนด้านการศึกษามากกว่า 5 แสนล้านบาทต่อปี แต่ปัญหานี้ยังคงเรื้อรังและรุนแรงขึ้น ส่งผลต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ สังคม เป็นอุปสรรคสำคัญของประเทศไทย ในทางที่จะก้าวออกจากกับดักรายได้ปานกลาง ไปสู่การเป็นประเทศรายได้สูง รัฐบาลนี้ได้ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาและผู้สนับสนุนจากหลายฝ่าย เร่งดำเนินการสำหรับ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน โดยให้กองทุนมีการบริหารจัดการที่เป็นอิสระ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของกองทุน เพื่อจะดูแลและส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาในหลายมิติ เช่น ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการสมวัย และพร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษาช่วยเหลือและสนับสนุนให้เยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาส ได้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาและพัฒนาศักยภาพ ทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัด ส่งเสริมสถานศึกษาให้มีการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและศักยภาพของตน อีกทั้งให้มีการพัฒนาคุณภาพครูให้สามารถจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพื้นฐาน และศักยภาพที่แตกต่างกัน ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และสนองความต้องการด้านกำลังแรงงานของประเทศ

เนื่องจากการทำงานของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษานี้ ต้องดูแลกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส ตั้งแต่เด็กแรกเกิดไปจนถึงกลุ่มวัย 18 ปีขึ้นไปทั้งหมด รวมทั้งสิ้นประมาณ 4.3 ล้านราย ซึ่งต้องดำเนินการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยอย่างตรงจุด และงบประมาณไม่รั่วไหล ในทาง กสศ. ได้จัดให้มีระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา หรือเรียกว่า ไอ-ซี (iSEE) ที่เป็นระบบรายงานข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของ กสศ. เพื่อจะช่วยให้ผู้ทำนโยบายมองเห็นสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำได้ชัดเจนในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ และเป็นเครื่องมือให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพื่อไม่ให้มีเยาวชนคนใดถูกทอดทิ้งโดย กสศ. และ สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ได้เริ่มดำเนินงานแล้วในปีการศึกษา 2561 และเมื่อมีการพัฒนาแล้วเสร็จระบบ iSEE จะประกอบด้วยข้อมูลของเด็กและเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสมากกว่า 4 ล้านคนทั้งในและนอกระบบการศึกษา เชื่อมโยงกับเลขประจำตัว 13 หลักของเด็กและครอบครัว กับฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของรัฐ หรือ 6 กระทรวงที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วยข้อมูลต่าง ๆ อาทิ สถานะครัวเรือน ภาพถ่ายสภาพบ้านเรือน รายได้ ผู้ปกครอง ข้อมูลเด็กด้านสุขภาพ สภาพปัญหา พฤติกรรมเสี่ยง ความต้องการด้านการเรียน ความช่วยเหลือ อัตรากារมาเรียน ผลการเรียน เป็นต้น

ข้อมูลที่ยรายงานผ่านระบบ iSEE นี้ประกอบด้วยข้อมูลจากฐานข้อมูล Big Data จากโครงการใน 4 ส่วนหลักก็คือ

1. ข้อมูลผลการค้นหาและคัดกรองกลุ่มเป้าหมาย ได้มีการพัฒนาจนสามารถครอบคลุมการคัดกรองนักเรียนในสังกัด สพฐ. มากกว่า 2 ล้านคนทั่วประเทศ โดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลรายได้ สถานะครัวเรือน ภูมิสารสนเทศของนักเรียน และครอบครัว เป็นต้น

ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ประเด็นเศรษฐกิจ

2. ข้อมูลผลการจัดสรรเงินอุดหนุนอย่างมีเงื่อนไข โดยมุ่งจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำเป็นรายบุคคล ผ่านการจัดสรรงบประมาณให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนอย่างแท้จริง (Demand-side Financing) ระบบ iSEE จึงสามารถรายงานการได้รับเงินอุดหนุนของนักเรียนทั้ง 500,000 คนได้เป็นรายบุคคล ทั้งการโอนเงินเข้าสู่บัญชีเงินฝากของนักเรียนและผู้ปกครอง หรือภาพถ่ายพร้อมพิกัด GIS ของการรับเงินสดของนักเรียนและผู้ปกครอง โดยมีการลงชื่อรับรองการรับเงินอิเล็กทรอนิกส์กำกับ

3. ระบบติดตามเงื่อนไขการรับเงินอุดหนุน โดยจะมีการรายงานเงื่อนไขการรับเงินอุดหนุนของแต่ละคนที่ครูกรอกเข้ามา เป็นรายภาคการศึกษา ซึ่งจะต้องรายงานการบันทึกข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน CCT ที่ช่วยสรุปประหยัดเวลาในการติดตาม และบันทึกผลการปฏิบัติงานตามเงื่อนไขการรับเงินอุดหนุนของนักเรียนยากจนพิเศษ ที่กำหนดไว้ว่าต้องมีอัตราการมาเรียนเกินกว่าร้อยละ 80 ตลอดปีการศึกษา รวมทั้งพิจารณาน้ำหนักและส่วนสูงของเด็ก เพื่อดูแลให้มีพัฒนาการที่สมวัยโดยแอปพลิเคชัน CCT จะเชื่อมข้อมูลน้ำหนักและส่วนสูงของนักเรียนที่มีการบันทึกเข้ามาโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ ครูจะสามารถแจ้งนักเรียนที่ขาดเรียนในแต่ละวัน โดยการทำงานในทุกขั้นตอนจะไม่ใช้กระดาษเลย (Paperless)

4. ระบบส่งต่อข้อมูลเชื่อมกับฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านหมายเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก สำหรับบูรณาการการทำงานเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาของ กสศ. เข้ากับ 6 กระทรวงหลักที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถเรียกดูข้อมูลรายงาน สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำ และจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษได้ตลอดเวลา รวมทั้งข้อมูลของสถานศึกษาทั้ง 30,000 แห่ง ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทุนฯ ทั้งในระดับประเทศ จังหวัด สถานศึกษา ไปจนถึงระดับผู้เรียน ซึ่งต่อไปจะเชื่อมโยงกับข้อมูลของโครงการลดความเหลื่อมล้ำต่าง ๆ ของภาครัฐอีกด้วย เช่น โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ และโครงการเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลในระบบ iSEE นี้ ผ่านการคัดกรองและตรวจสอบถึง 3 ชั้น ได้แก่ (1) การตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งด้านรายได้และสถานะครัวเรือน ผ่านแอปพลิเคชัน CCT (2) การรับรองข้อมูลของทั้งผู้ปกครอง ครู และกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน (3) การรับรองของคณะกรรมการสถานศึกษาที่ประกอบด้วยผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ที่ผ่านมา การสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของประเทศยังถือว่าทำได้ไม่มากเท่าที่เราคาดหวัง ส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณที่ลงไปสนับสนุนไม่ตรงจุดอย่างที่ควรจะเป็น ทำให้ยังมีความเหลื่อมล้ำให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ระบบ iSEE นี้ถือว่าการนำเทคโนโลยีมาช่วยภาครัฐเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรงกับความต้องการของเยาวชนของชาติแต่ละรายได้ อีกทั้งยังมีเงื่อนไขที่นักเรียนต้องปฏิบัติเพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือด้วย ผมขอขอบคุณทุกท่านนะครับ ที่ช่วยกันพลิกโฉมการบริหารจัดการระบบการศึกษาของประเทศ และขอให้ กสศ.

กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เร่งดำเนินการเพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนและครูในการกรอกข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งการเชื่อมโยงข้อมูลที่ต้องดูแลความเป็นส่วนตัวของข้อมูลนักเรียนเหล่านี้ด้วย

นอกเหนือไปจากการทำงานของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาแล้ว รัฐบาลนี้ ยังเร่งวางรากฐานการปฏิรูปและพัฒนาการศึกษา เพื่อจะรองรับการปรับเปลี่ยนตามนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของ

ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ประเด็นเศรษฐกิจ

ประเทศ โดยช่องทางหนึ่งที่สำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนให้จัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) ขึ้น อันเป็นแนวคิดการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา ภายใต้บทบาท ความร่วมมือ ระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ กับบริษัท มูลนิธิ องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ จำนวนมาก ที่ให้การสนับสนุนทรัพยากร และมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามโครงการนี้ โดยทำงานร่วมกันตามรูปแบบประชารัฐ ซึ่งในปีที่ผ่านมา มีสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการ 50 แห่ง จาก 34 จังหวัด และในปีนี้ จะขยายให้ครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศ มีสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น 185 แห่ง

เป้าหมายของการยกระดับการศึกษา ตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาได้แก่ การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการบริหารจัดการ ร่วมพัฒนาและสนับสนุนสถานศึกษา เพื่อจะพัฒนาคุณภาพและสร้างนวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษาได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคนในชุมชนอีกด้วย ซึ่งเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต และนำไปสู่การช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศได้

ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดโรงเรียนร่วมพัฒนาได้ มีการปลดล็อกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ การจัดสรรงบประมาณ รวมถึงการบริหารงานบุคคล และลักษณะวิชาการให้เหมาะสม อีกทั้งได้มีการกำหนดรูปแบบและเกณฑ์การคัดเลือกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาเป็นต้นแบบของโรงเรียนร่วมพัฒนา มีการคัดเลือกภาคเอกชนและผู้ร่วมสนับสนุน มีการวางระบบการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการขยายผลความสำเร็จในอนาคต

ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการส่งเสริมโรงเรียนร่วมพัฒนา ได้แก่

- (1) การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ทั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่
- (2) การบริหารงานบุคคล ที่เอกชนผู้สนับสนุน จะเข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการสถานศึกษาหรือที่ปรึกษา ที่สามารถประเมินผลงาน และคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานต่อไปได้อีกด้วย
- (3) การบริหารงบประมาณ ที่มีการจัดทำบัญชีให้ตรงกับมาตรฐาน ตรวจสอบได้ โดยจัดทำบัญชีแยกต่างหากจากงบประมาณจากภาครัฐ อย่างชัดเจน
- (4) การบริหารงานวิชาการ ที่มีการร่วมพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และบริบทของสถานศึกษา
- และ (5) การติดตามผลและวิจัยในระดับองค์กรและระดับสถานศึกษา ในรูปแบบคณะทำงานและการสรรหาบุคคลภายนอก มาเป็นผู้ติดตามประเมินผลด้วย